

Dkt. Gary Yates, Kitabu cha 12, Kipindi cha 30, Malaki

© 2024 Gary Yates na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Gary Yates katika mafundisho yake kuhusu Kitabu cha 12. Hiki ni kipindi chake cha mwisho, kipindi cha 30 kuhusu kitabu cha Malaki.

Hatimaye tumefika mahali ambapo tunahitimisha somo letu la kitabu cha 12 na kuzingatia somo hili la mwisho kuhusu kitabu cha Malaki.

Utaona ninatabasamu. Tuko mwisho wa haya na ikiwa umevumilia kupitia video zote, asante kwa kufanya hivyo. Natumai zimekuwa za kufundisha na kusaidia na unaweza kuwa unatabasamu kwamba hatimaye tuko mwisho pia.

Sasa ninachotamani ni kwamba tulipofikia mwisho wa hili na kutazama vitabu hivi 12, natamani tungekuwa na azimio la furaha zaidi katika ujumbe wa Malaki mwenyewe. Kwa sababu mwanzoni mwa kitabu hiki cha 12, kumbuka kitabu chetu cha kwanza ni Hosea. Tuna nini hapo? Tuna ndoa iliyovunjika na uhusiano uliovunjika kati ya Mungu na watu wake.

Kisha tuna vitabu vinavyotusimulia miaka 400 ya shughuli za kinabii kupitia mgogoro wa Ashuru, mgogoro wa Babeli, na katika kipindi cha baada ya uhamisho. Tunapofikia mwisho wa hili, tunafikiri hakika, kwa kuzingatia mambo yote ambayo watu wa Israeli wamepitia, wamemrudia Bwana katika hatua hii. Mojawapo ya mambo yanayoonekana kuwa ya kuchekesha, lakini kwa kweli, ni asili ya kibinadamu tu, ni kwamba tunapoiangalia jamii ya baada ya uhamisho, mara nyingi hurudia na kufanya mambo yale yale ambayo baba zao walifanya.

Kwa kweli hawajajifunza kutokana na historia yao ya zamani. Wangewezaje kutojifunza hilo? Naam, hiyo ni sehemu ya asili ya mwanadamu na kwamba mapambano dhidi ya dhambi na kutotii ni sehemu ya uzoefu wetu. Itakuwa hivyo hadi wakati tutakapokuwa na Bwana.

Lakini katika Malaki, tuna wazo kwamba ndoa ambayo Mungu ameahidi kuirejesha haijatatuliwa. Hosea anaanza kitabu cha 12 akizungumzia upendo kati ya Mungu na watu wake. Kauli ya ufunguzi ya Malaki ni kwamba Bwana anasema, Nimewapenda ninyi.

Sehemu ya kushangaza ni kwamba watu wanajibu, umetupendaje? Malaki, alipokuwa akihudumu katika kipindi cha baada ya uhamisho, amerudi katika nchi, lakini azimio la tamthilia hii, kitendo cha mwisho katika hadithi, halijatokea. Mungu bado anafanya kazi ya kuwarudisha watu wake katika uhusiano wa upendo naye. Jambo la kushangaza ni kwamba baada ya mambo yote ambayo Mungu amewaletea

watu wake, na bado hawako mahali wanapohitaji kuwa, bado hawana moyo sahihi wa kujua kwamba Mungu anaahidi hata mwishoni mwa kitabu hiki, nitatatua hili.

Na kwa hivyo, tunafikia mwisho wa kipindi cha baada ya uhamisho na Mungu ameahidi katika kitabu cha Hosea, nitaponya uasi wao. Mungu anaahidi katika kitabu cha Yoeli, nitamimina roho yangu juu ya wote wenye mwili. Mungu anaahidi katika unabii wa Zekaria, nitamimina roho ya toba juu ya watu wangu na nitawatakasa dhambi zao.

Lakini hatimaye hilo halitokei mwishoni mwa vitabu hivi. Bado tunasubiri kieskatolojia urejesho wa mwisho. Na bado, kama tulivyo mwishoni mwa hadithi hapa, bado kuna haja ya Mungu kumwinua nabii ambaye atawaita watu warudi kwenye uaminifu wao kwa Bwana.

Malaki ndiye nabii wa mwisho wa baada ya uhamisho, kwa hivyo hebu tuchukue dakika moja tu na tupitie historia ya kipindi cha baada ya uhamisho. Watu walirudi, kurudi kwa kwanza mwaka wa 538, Zerubabeli na Yoshua, na mwaka wa 520 KK, walimaliza kujenga upya hekalu, na liliwekwa wakfu mwaka wa 515. Kurudi kwa pili kutafanyika chini ya Ezra. Anawaita watu kwenye mageuzi ya kiroho kutokana na hilo.

Hilo linatokea mwaka wa 458. Kisha, mwaka wa 445, Nehemia atarudi kujenga upya kuta za Yerusalemu. Watatekeleza hilo, na watakamilisha hilo katika siku 52.

Nehemia pia anahudumu kama gavana wa Yuda. Lakini katika kipindi hiki chote, kuna aina fulani ya msukosuko na mtiririko huu wa kiroho, na watu watarudi kwa Mungu kwa muda mfupi. Watakaporudi katika nchi, wana shauku ya kujenga upya hekalu, na kisha wanasitasita katika hilo.

Imewekwa kwenye kichomeo cha nyuma. Hekalu halijakamilika kwa miaka 15. Hagai na Zekaria wanapowapa changamoto, wanatubu, na wanamrudia Bwana.

Kuna wakati wa upya wa kiroho. Lakini pengine, tunapoangalia unabii wa Yoeli, kufikia mwaka wa 500 KK, wamerudi mahali pa hali mbaya ya kiroho ambapo hawamtii Mungu. Mungu lazima alete tauni ya nzige dhidi yao na ataleta jeshi lingine kuvamia na kurudia hukumu na uharibifu tena hadi watu watubu.

Kisha kuna ufufuo wa kiroho unaotokea wakati wa Ezra na Nehemia. Kuna wakati huu ambapo Ezra atasimama mbele ya watu na kuwasomea sheria na kuwaelezea sheria. Kuna ufufuo wa kitaifa na toba.

Lakini inaenda huku na huko na kurudi. Tatizo la uasi na tatizo la Mungu kuandika sheria kikamilifu katika mioyo ya watu ili wamfuate yeye kila wakati, masuala hayo hayajatatuliwa. Hakika tunaona hilo katika ugumu wa mioyo ya watu Malaki

anapozungumza nao na kuwakabili kuhusu dhambi zao katika unabii wake katika kitabu hiki kifupi.

Malaki, na jina Malaki linamaanisha wapi mjumbe wangu? Je, hili ni jina halisi la Malaki au ni cheo tu alichopewa? Hatujui jibu la hilo. Lakini mtu huyu, Malaki, anahudumu lini? Sehemu ya jibu la hili ni kwamba inaonekana kwamba Malaki anashughulika na, kwa njia nyingi, matatizo yaleyale tunayowaona Ezra na Nehemia wakishughulika nayo katika miaka ya 458 hadi 445.

Kuna tatizo la ndoa za watu wa mataifa mengine ambalo litashughulikiwa katika Malaki 2. Hilo ni tatizo katika Ezra sura ya 9 na 10. Pia ni tatizo ambalo Nehemia atalazimika kushughulika nalo katika Nehemia sura ya 13 linapoanza kujirudia. Kuna tatizo la watu kushindwa kulipa zaka zao.

Hilo ni suala katika Nehemia sura ya 13, mistari ya 10 hadi 14. Tena, kama gavana na kiongozi, Nehemia atalazimika kukabiliana na watu kuhusu hilo. Malaki anawakabili watu kwa ukweli kwamba hawajalipa zaka zao pia.

Kwa kuzingatia baadhi ya matatizo ya kifedha na umaskini na umaskini ambao jamii ya baada ya uhamisho ilipitia, tunaweza kuelewa hilo. Pia kuna tatizo katika Malaki la ukosefu wa haki za kijamii. Baadhi ya dhambi zile zile zilizokuwa zikizungumziwa katika manabii wa karne ya 8 kabla ya uhamisho ni mambo yale yale yanayotokea katika siku zake.

Malaki sura ya 3, mstari wa 5 inasema hivi. Bwana anasema nitawakaribia ninyi kwa hukumu. Bado hukumu inakuja kwa ajili ya watu wakati ujao.

Nitakuwa shahidi mwepesi dhidi ya wachawi, wazinzi, dhidi ya wale wanaoapa uongo, dhidi ya wale wanaomdhulumu mfanyakazi aliyeajiriwa katika mshahara wake, mjane na yatima, dhidi ya wale wanaomdharau mgeni, wala hawaniogopi mimi, asema Bwana. Kwa hivyo, kuna tatizo la ukosefu wa haki ya kijamii katika kitabu cha Malaki. Katika Nehemia sura ya 5, mstari wa 13, hilo pia ni moja ya matatizo ambayo Nehemia, kama gavana, atalazimika kushughulikia.

Hata watu wanapoungana na kujenga upya kuta, na wanapotimiza hili na kufanya hivi, katika siku 52, bado kuna tatizo la wale wenye ushawishi au matajiri zaidi kuwatumia vibaya waliokandamizwa, maskini, na wahitaji. Kwa hivyo, hii ina maana gani kuhusu wakati wa huduma ya Malaki? Nadhani inatuonyesha kwamba labda tarehe bora zaidi za huduma ya Malaki zitakuwa kabla tu ya wakati wa Ezra na Nehemia. Anashughulika na matatizo yale yale, lakini mageuzi wanayoleta hayajafanyika bado.

Au tunaweza kumtazama nabii anayehudumu baada ya wakati wa Ezra na Nehemia. Tunaweza kumtaja kuwa wa mwaka wa 400 KK, na matatizo yamejirudia yenyewe

kwa sababu tuna tatizo hili ambapo kuna msukosuko huu, na haichukui watu muda mrefu kurudi kwenye njia zao za dhambi. Hata baada ya kuwa na kiongozi mwenye nguvu na hata baada ya mtu kuwaongoza kumrudia Mungu, miaka michache baadaye, Mungu amerudi kwenye maisha yao, na wanarudia mfano uleule wa dhambi zilizokuwa hapo awali.

Kwa hivyo, Malaki, tunaweza kumweka kati ya wakati wa kurudi kwa kwanza na wa pili na karibu na wakati wa Ezra na Nehemia au mara baada ya hapo mnamo 400 KK. Vyovyote vile, huduma ya Malaki inaashiria mwisho wa manabii wa kitamaduni katika nchi ya Israeli. Hakutakuwa na sauti nyingine ya kinabii ya kuzungumza na watu hadi kuzaliwa kwa Yesu na, kabla ya hapo, huduma ya kinabii ya Yohana Mbatizaji.

Wayahudi walitambua katika kipindi cha kati ya Agano kwamba baraka ya manabii, hawakuwa wakipitia hilo tena na kwamba ofisi ya unabii ilikuwa imekoma kimsingi. Kwa hivyo, 1 Makabayo sura ya 9, mstari wa 27 inasema manabii walikoma kuonekana miongoni mwa watu wa Israeli, na kwa hivyo Malaki inaashiria mwisho wa hilo. Kwa hivyo, tungependa kwamba kuwe na azimio hapa ambapo kuna kumgeukia Mungu sana, kuna uamsho, na watu wamejifunza masomo ya zamani, lakini kwa kweli, tatizo ni kwamba Bwana bado anawaita watu warudi kwake.

Kuna uhusiano wa kuvutia kati ya unabii wa Zekaria na unabii wa Malaki. Katika Zekaria sura ya 1, mstari wa 3, Bwana anasema, nirudieni mimi, nami nitawarudieni ninyi. Kisha, katika Zekaria sura ya 1 mstari wa 6, walitubu, wakamrudia Bwana, na wakafanya kama nabii.

Kwa hivyo, tuna toba na watu wanamrudia Mungu na Mungu anawarudia watu, lakini si toba ya kudumu. Kwa hivyo, katika kitabu cha Malaki katika sura ya 3, moja ya mambo ambayo Malaki atawaambia watu ni, nirudieni mimi, nami nitawarudieni. Ujumbe ule ule wa toba ambao Zekaria alikuwa akiuita, tatizo lile lile, hitaji lile lile la toba, ulikuwa halisi katika huduma ya Malaki kama ilivyokuwa katika huduma ya Hagai na Zekaria.

Yoeli alikuwa amewaita watu watubu, waache karamu, rarueni mioyo yenu, si mavazi yenu. Watu walikuwa wameitikia hilo, lakini tena tumerudi mahali ambapo Mungu analazimika kuwaita watu waasi watubu. Sasa, aina na umbo maalum ambalo ujumbe huu unachukua katika kitabu cha Malaki, nadhani, linawakilisha jinsi mgawanyiko ulivyo mkubwa kati ya Mungu na watu wake katika hatua hii.

Aina kuu ya unabii katika kitabu cha Malaki ni ile tunayoiita hotuba ya mzozo. Kwa hivyo watu wamerudi kwa Mungu karibu kiasi gani? Je, ndoa imerejeshwa? Hapana, Malaki ni kama mshauri wa ndoa hapa kwa sababu kuna mabishano kati ya Mungu na watu wake, yanayoonekana katika jinsi wanavyoitikia ujumbe wa manabii. Wakati wowote Malaki anapozungumza nao na kusema, hei , hili ndilo suala ambalo Mungu

anataka ushughulikie; hili ndilo Mungu anataka ubadilike, watu mara nyingi humjibu Mungu kwa aina fulani ya majibu ya kejeli.

Nimekupenda katika mzozo wa ufunguzi, na watu watasema, vema, umetupendaje? Kwa hivyo, tunaona aina hizi za mizozo ya kinabii kote katika manabii wa Agano la Kale. Katika kitabu hiki, tena, kuna ndoa iliyovunjika, na Malaki anajaribu kutatua uhusiano kati ya mume huyu na mke wake aliyetengana, na watu bado wanapinga kuja kwa Bwana. Sasa ikiwa unataka kuangalia vifungu vingine katika manabii vinavyoakisi aina hii ya mizozo, unachoendelea hapa ni kwamba nabii anashughulika na pingamizi halisi au la kufikirika la hadhira na kujaribu kuwashawishi kuhusu ukweli wa ujumbe huo.

Sasa, katika Malaki, watu kwa kweli ni wakaidi na wajasiri wa kutosha; watatoboa tu pingamizi, lakini mara nyingi, nabii atalazimika kutabiri ni kikwazo gani kitakachowazuia watu kuamini hili. Nitawashawishije watu hawa ambao huenda wasikubali ujumbe nilio nao, au wana imani potofu au itikadi potofu? Nitarekebishaje hilo? Tuna mfano wa mzozo katika Ezekeili sura ya 18. Watu wanasema, baba zetu wamekula zabibu kali na meno yetu yametiwa ganzi. Imani yao potofu ni kwamba baba zetu wametenda dhambi; wazazi wetu wametenda dhambi, nasi tunakabiliana na matokeo yake.

Na kwa hivyo, anachofanya Ezekeili ni kwamba anakubali pingamizi hilo la kweli, analishughulikia, na anasema, tazama, huteseka kwa ajili ya dhambi za baba zako. Mungu atakujibu kulingana na jinsi unavyomjibu. Baba mwenye haki hataweza kumwokoza mwana mwenye dhambi, lakini kwa upande mwingine, baba mwenye dhambi hataweza kumletea hukumu mwana mwenye haki.

Nafsi itendayo dhambi itakufa. Kwa hivyo, anarekebisha uelewa wao potofu. Tuna mfano wa mzozo katika Isaya sura ya 40, mistari ya 12 hadi 31.

Watu wanasema katikati ya hili, sababu yetu haina matumaini. Mungu ametusahau. Mungu ametuacha.

Na kwa hivyo, Isaya anatoa picha na kusema, hapana, Bwana ndiye aliyeumba ulimwengu kwenye benchi lake la kazi. Na unafikiri kwamba Wababeli ni wakubwa sana, kwamba Mungu hawezi kutimiza ahadi zake. Mtegemee Bwana, mngojee Bwana, naye Bwana atakutunza.

Bwana ni mkuu na mwenye nguvu za kutosha kuwashinda Wababeli. Na nabii anarekebisha itikadi yao potofu. Anasema mataifa si kitu ila ni tone la ndoo.

Tazama, unapinga ahadi hii. Huamini kwamba Mungu anaweza kuitimiza. Mungu atatimiza ahadi zake.

Kwa hivyo, kuna mzozo wa kinabii. Yeremia sura ya 2 ni kama mchanganyiko wa mzozo wa kinabii na kesi ya agano. Yeremia anawashtaki watu kwa uzinzi wa kiroho na kutokuwa waaminifu kwa Mungu, na watu wanamjibu kila mara.

Tumekuwaje wasio waaminifu kwa Mungu? Unawezaje kutushtaki kwa kuwa waabudu sanamu? Lakini pia watageuka na kusema, lakini hatuwezi kujizuia. Hatuwezi kujizuia. Tunapaswa kuabudu sanamu hizi.

Tunavutiwa nao. Tunalazimishwa. Kwa hivyo, kuna mzozo na mazungumzo yanayoendelea katika sura hiyo yote kati ya nabii na watu.

Mazungumzo hayo na aina hiyo ya mazungumzo yatapita katika kitabu cha Malaki. Na tena, ni hitimisho la ajabu kwa kitabu cha 12 kwa sababu uhusiano wa ndoa ambao umevunjika katika kitabu cha Hosea, bado kuna masuala yanayohitaji toba ya watu, na watalazimika kumrudia Bwana kikamilifu. Nadhani tunayo hapa, nami nitataja kitabu kingine cha unabii.

Nadhani hapa tuna tofauti kati ya kitu tunachokiona katika mojawapo ya vitabu vingine vya 12. Angalia tofauti kati ya kitabu cha Habakuki na kitabu cha Malaki. Habakuki anawakilisha maswali ya mtumishi mwaminifu wa Mungu ambaye haelewi njia za Mungu na ambaye anauliza swali, Mungu, ni lini utafanya jambo kuhusu uovu uliopo nchini? Mungu anasema nitafanya jambo.

Ninawatuma Wababeli. Kisha kuna swali lingine la kweli na la dhati. Unawezaje kuwatumia Wababeli wakati wao ni waovu zaidi kuliko sisi? Mungu ameahidi kwamba hatimaye atashughulikia hilo na wenye haki wataishi kwa imani.

Tunaweza kuja kwa Mungu na aina hizo za maswali ya kweli na shaka yetu na maombolezo yetu na maswali yetu hatimaye yamekusudiwa kutuongoza kwenye sifa na ibada na kuamini na kuamini. Wenye haki wataishi kwa uaminifu wao. Hata hivyo, katika Malaki, tuna maswali pia.

Nimewapenda ninyi. Mmetupenda vipi? Mmekuwa mzigo kwangu, Mungu anasema. Kwa namna fulani wacha Mungu, tumekuwaje mzigo kwenu? Inaonyesha maswali ambayo, badala ya maswali kutoka kwa mtu mwenye imani ambaye anamtafuta Mungu kwa dhati na anataka kuelewa njia za Mungu, ni maswali yanayoonyesha uasi dhidi ya Mungu, wasiwasi, shaka, na nadhani hata kutojali ambapo yamekua hadi kufikia hatua ambapo hatujui kama Mungu huwapa thawabu wenye haki au kuwaadhibu waovu.

Kwa kweli, sina uhakika kama tunajali kweli. Kwa hivyo hiyo ndiyo hali halisi ya haya yote. Hebu tuangalie mizozo.

Mzozo nambari moja ni mzozo; sura ya kwanza, mstari wa pili hadi wa tano, ni mzozo kuhusu upendo wa Mungu. Sasa, tutaanza moja kwa moja hapa mwanzoni. Unafikiri ikiwa watu wamerejeshwa kwa Mungu kwa haki, moja ya mambo ambayo watu wa Israeli wangethibitisha ni kwamba Bwana alikuwa amewapenda.

Yeremia anasema, Nimewapenda kwa upendo wa milele, na upendo wangu unaonekana katika jinsi nilivyowavuta kwa huruma yangu. Hakuna mtu angeweza kuleta mashtaka au shutuma kwamba Mungu kwa namna fulani hakuwa mwaminifu kwa uhusiano huu. Na bado wasiwasi, shaka, shaka, kutoamini, uasi wa watu katika siku za Malaki unawaongoza kusema, mmetupendaje? Hata jambo hili la msingi zaidi kuhusu Bwana, wanalipinga hili.

Hosea na Malaki ni vitabu katika Kitabu cha 12 vinavyoangazia hasa suala la upendo wa Mungu kwa Israeli na ukosefu wa upendo wa Israeli kwa Mungu. Na hivyo, mume anasema, Nimekupenda. Na aina fulani ya mke asiye mwaminifu ambaye hajatimiza ahadi yake ya ndoa anasema, umetupendaje? Kwa hivyo hiyo ni aina ya mwanzo wa kulipuka.

Na ungependaje kuwa mshauri wa ndoa anayeshughulika na wanandoa hawa? Kwa hivyo, Bwana atawakumbusha na kujibu pingamizi hili: Mungu ametupendaje? Atawatofautisha na hatima yao na ile ya taifa la Edomu. Na anasema, je, Esau si ndugu yake Yakobo, asema Bwana, lakini nimempenda Yakobo, bali Esau nimemchukia? Nimeiharibu nchi yake ya vilima na kuwaachia mbweha wa jangwani urithi wake.

Kwa hivyo, tunataka kuandika kuhusu ndoa. Hebu turudi nyuma kabisa mwanzoni mwa kitabu cha Mwanzo. Lakini hoja ya Mungu hapa ni kwamba nimeonyesha upendo wangu kwako kwa sababu nimekuokoa na kukuhifadhi katika hukumu zote ulizopitia.

Namaanisha, kwa maana fulani, ninaelewa swali la watu katika hatua hii. Fikiria kuhusu yaliyotokea katika Kitabu cha Waashuri 12. Waashuri wamekuja na kuvamia nchi.

Wababeli wamevamia nchi. Kumekuwa na uhamisho huu mkubwa na uhamisho. Kumekuwa na aina zote za laana zingine za agano.

Na hata katika kipindi cha baada ya uhamisho, mambo hayajakuwa mazuri sana. Kwa hivyo pingamizi ni, umetupendaje? Mwanadamu, angalia historia hii ya uharibifu na uharibifu. Lakini Bwana anasema nini, unachohitaji kukumbuka ni ukweli kwamba Mungu amekuhifadhi kama watu wake na Mungu amekuahidi na kukupa tumaini.

Tofauti na hilo ni kwamba hivi karibuni Wanabatea wamewafukuza Waedomu kutoka katika nchi hiyo. Hiyo ilikuwa hukumu ya Mungu na hawatafufuliwa na kurejeshwa.

Ukitaka kuelewa upendo wa Mungu kwako, fikiria jinsi uhusiano huo bado upo miaka 400 baada ya kupitia haya yote.

Kwa hivyo, Mungu anathibitisha tena upendo wake kwao na kuwakumbusha kwamba amewachagua. Amewachagua. Amewabariki kwa njia ambazo si za kweli kwa mataifa mengine.

Hata hivyo, hili halitatu hili na hili haliwaridhishi. Kwa hivyo, basi kuna shutuma kwamba Mungu anawaambia watu, mmeniletea ibada potofu, na mnalidharau jina langu. Aina ya ibada mnayonipa inaonyesha kwamba hamtambui, hamtambui na hamniheshimu mimi ni nani.

Na tena, badala ya kukubali marekebisho haya ya kinabii, badala ya kumsikiliza Bwana na kusema, unajua, ni njia gani tunazoweza kubadilika? Watu wanasema hivi: tumedharau jina lako vipi, na tumekuchafua vipi? Na kisha baadaye, watasema, wanapozungumzia kumwabudu Bwana, hii ni kazi ngumu sana. Na unakoroma katika kutimiza wajibu wako kwa Mungu. Kwa hivyo, Mungu anasema, umedharau jina langu.

Umefanyaje hivi? Suala ambalo nabii atazungumzia ni kwamba aina ya ibada unayoleta haionyeshi ukuu wa Mungu ni nani na utukufu wa jina lake. Kwanza kabisa, moja ya njia unazomdharau Mungu ni kwamba unamletea dhabihu zisizofaa. Tatizo la kwanza katika haya yote ni kwamba wanaleta dhabihu.

Wanaleta wanyama walio vilema. Wanaleta wanyama walio vilema. Hebu tupeleke hili kwa Bwana.

Haina thamani yoyote kwetu. Anasema sadaka na dhabihu mnazomtotea Bwana zinapaswa kuakisi mawazo yenu kuhusu ukuu wa Mungu. Mstari wa 8, mnapotoa wanyama vipofu kama dhabihu, je, hiyo si mbaya? Na mnapotoa wale walio vilema au wagonjwa, je, hiyo si mbaya? Mwasilishe huyo kwa gavana wenu.

Je, angekubali hilo au angekuonyesha kibali? Unataka kujua kwa nini Mungu hakupendelei na kukuonyesha baraka zake. Unadai kwamba umemwabudu na kumletea dhabihu na matoleo, lakini unamletea matoleo yenye kasoro ambayo gavana wako mwenyewe hangekubali. Je, ibada yako inaonyesha utukufu na ukuu wa Mungu? Na nadhani katika kufuatilia mada hii, tunaweza karibu kurudi nyuma hadi wakati wa Kaini na Habili.

Kaini anamletea Bwana sadaka lakini anakasirika Mungu anapokataa kukubali sadaka yake na kukubali ya Habili. Lakini Habili analeta malimbuko ya kundi lake na anaonekana kuleta sadaka bora zaidi. Kaini analeta sadaka.

Habili huleta kilicho bora zaidi. Na tunapomwabudu Mungu na tunapotoa dhabihu au tunapoonyesha kujitolea kwetu kwa Mungu, ni aina ya kujitolea inayomheshimu yeye ni nani na kuakisi ukuu wake. Mstari wa 11 unasema, tangu kuchomoza kwa jua hadi kutua kwake, jina langu litakuwa kuu miongoni mwa mataifa.

Na kila mahali, uvumba utatolewa kwa jina langu, na sadaka safi kwa jina langu itakuwa kuu miongoni mwa mataifa. Kwa hivyo, kifungu hiki kinatazamia wakati ambapo Mungu hataabudiwa tu huko Yerusalemu. Bwana ataabudiwa kote ulimwenguni na mataifa yote yataheshimu na kuakisi ukuu wa Mungu.

Malaki anasema unahitaji kutafakari hilo sasa. Huyo ndiye Mungu unayemjua. Mletee ibada inayoonyesha hili.

Sasa, katika mstari wa 13, tatizo lingine ni kwamba pia wanafanya udhalimu wanapojaribu kumwabudu Mungu. Na kwa hivyo, Mika na Amosi na ujumbe ambao watu hao wanahubiri, tunarudi moja kwa moja kwenye suala hilo maalum. Wanatoa dhabihu na kufanya ibada zao kwa Mungu, lakini hawawatendei maskini na wahitaji, na waliokandamizwa kwa njia inayompendeza na kumheshimu Mungu au inayotii amri alizowapa.

Kwa hivyo, mstari wa 13 unasema, hili ni jambo la kuchosha sana, nanyi mnalidharau. Mnaleta kilichochukuliwa kwa nguvu au kilema au mgonjwa, na hiki mnakileta kama sadaka yenu. Kwa hivyo sasa suala si kwamba tu wanatoa dhabihu zenye kasoro; wanatoa wanyama ambao wamewanyang'anya kutoka kwa majirani zao.

Nami navutiwa tena na Amosi, anayesema, mnaingia kumwabudu Bwana, na mnalala juu ya vazi mlilochukua kama rehani kutoka kwa jirani yenu ambalo mlipaswa kumrudishia kila usiku. Mnakunywa divai kwa sherehe mnapomwabudu Bwana katika patakatifu, na ni divai mliyochukua kwa faini kubwa mlizowatoza majirani zenu maskini. Kwa hivyo wameonyeshaje dharau kwa jina la Mungu katika ibada yao? Wamemtolea dhabihu zenye kasoro na mtindo wao wa maisha haulingani na kile wanachodai.

Kwa hivyo, kuna swali la upendo wa Mungu katika mzozo wa kwanza, sura ya 1, mstari wa 2 hadi 5. Kuna swali la ibada potofu katika mzozo wa pili, na hili linaenea hadi sura ya 2, mstari wa 9. Katikati ya hili, kuna wito, hasa kwa kuhani, kuchukua nafasi inayofaa ya uongozi na kuwaongoza watu kuabudu kwa njia inayomheshimu Mungu. Sababu ya uhamisho kuja hapo awali ni kwamba Israeli ilikuwa na viongozi potofu. Walikuwa na makuhani ambao hawakufundisha njia za Mungu.

Walikuwa na makuhani waliohudumu kwa ajili ya faida yao binafsi. Naam, bado kuna suala hilo na tatizo hilo, na ikiwa watu watamwabudu Mungu kwa njia safi na inayofaa, watahitaji aina sahihi ya uongozi kutoka kwa kuhani wao. Kwa hivyo huo ndio mzozo wa pili.

Kuna mzozo wa tatu unaotokea katika sura ya 2, mistari ya 10 hadi 16, na ni mzozo kuhusu uaminifu wa Israeli. Tena, tumerudi kwenye suala la ibada, na watu wanamlalamikia Mungu. Mungu anasema kwamba Yuda imekuwa isiyo mwaminifu kwake, na watu wanaitikia, vema, tumetoa dhabihu zetu.

Inaonekana kama Mungu hana uaminifu kwetu. Kwa nini hajakubali dhabihu zetu? Kwa nini Mungu hajakubali dhabihu zetu? Jibu ni ukosefu wa uaminifu wa watu wa Israeli na wa jamii ya baada ya uhamisho. Neno hili, bagath , neno kutokuwa mwaminifu au msaliti, litarudiwa mara tatu.

Unadai kumwabudu Mungu, na umekasirika kwamba Mungu amekuwa mwaminifu kwako kwa kutokubali sadaka zako. Suala halisi hapa ni kwamba Mungu hakubali sadaka hizi kwa sababu hujawa mwaminifu kwake. Njia maalum katika kifungu hiki ambayo hawajawa waaminifu kwake inahusiana na tabia zao na mwenendo wao kuhusu ndoa.

Hiki ni kifungu kikuu sana. Ni kifungu kigumu. Kuna masuala ya tafsiri ambayo tunapaswa kuyazungumzia hapa.

Kuna masuala ya tafsiri ambayo sitayazungumzia. Kuna mambo magumu hapa. Lakini ndoa ndiyo tatizo.

Kutokuwa mwaminifu kwao kwa Mungu kunaonekana tena haswa si katika desturi zao za ibada tu bali pia katika desturi zao za kijamii. Kuna maeneo mawili kuhusu ndoa ambapo wameonyesha kuwa si watu wa uaminifu wa agano, na hawapaswi kutarajia Mungu kukubali sadaka zao kwa sababu hawajawa watu ambao wamekuwa waaminifu kwake. Hapa kuna toleo la kwanza katika sura ya 2, mstari wa 11, na nadhani masuala haya yote mawili yanahusiana.

Sura ya 2, mstari wa 11. Yuda imekuwa isiyoaminika na Mungu, na machukizo yamefanywa katika Israeli na katika Yuda, kwa maana Yuda imechafua patakatifu pa Bwana anapopenda. Mungu ametoa patakatifu, na Bwana ametoa patakatifu hapo kama mahali ambapo watu wangeweza kufurahia na kupata uzoefu wa uwepo wa Mungu na upendo wa Mungu.

Mungu anapenda patakatifu hapo, lakini kilichotokea ni kwamba watu wanapokuja na kumwabudu Bwana na wanatakiwa kufurahia uhusiano huu wa ndoa, wamemwoa binti wa mungu mgeni. Na kwa hivyo, suala la ndoa zao na uaminifu wao kwa Mungu na ndoa yao kwa Mungu hakika litaunganishwa hapa. Na tunarudi tena kwenye tatizo katika kitabu cha Hosea.

Utangamano wao, au mvuto wa miungu mingine na sanamu, unawavuta mbali na Bwana. Na kwa hivyo, Mungu anawakabili kuhusu ndoa zao na wanawake wa kigeni

ambao wanaonekana kujitolea kwa miungu hii mingine. Na kwa hivyo, ni ndoa hii ya ndani na wageni inayozungumziwa hapa.

Ni muhimu sana kwetu kuelewa. Suala linaloshughulikiwa hapa si rahisi, si la rangi. Hili si katazo la kibiblia dhidi ya ndoa za watu wa rangi tofauti.

Na tunaona aina hizo za ndoa katika sehemu mbalimbali katika Agano la Kale. Lakini suala hapa, suala lile lile lililoibuliwa wakati Israeli waliporudi katika nchi hiyo hapo awali, ni kwamba hawakupaswa kuoia wanawake hawa wa kigeni walipokuwa wamejitolea kwa miungu hii ya uongo kwa sababu jambo lile lile lingewatokea ambalo hatimaye lilimtokea Sulemani na watu wa Israeli kwa nyakati tofauti. Walipooana na watu hawa wengine, wangeanza kuabudu miungu yao mingine.

Na kwa hivyo, Waamuzi sura ya 3 mstari wa 6 na 7 utazungumzia hili. Tatizo lilikuwa wakati Waisraeli hawakuwafukuza Wakanaani, kilichotokea kutokana na hilo, katika sura ya 3, mstari wa 6 na 7, binti walizowachukua kuwa wake zao na binti zao wenyewe. Waliwapa wana wao, nao wakawatumikia miungu hii mingine.

Namaanisha, mfano mkuu wa hili, onyo kuu dhidi ya hili, unapaswa kuangalia maisha ya Sulemani. Wafalme wa Kwanza sura ya 11, anaoa wanawake wengi wa kigeni na hatimaye anajitolea moyo wake kwa miungu hii ya uongo. Kwa hivyo, Israeli imekuwa ya uwongo katika ndoa yao na Mungu kwa sababu ndoa yao na wageni hawa imewapotosha.

Hatimaye, tunajua kwamba tatizo la ibada ya sanamu lilitatuliwa mapema sana katika kipindi cha baada ya uhamisho. Israeli waligundua hatari ya kuabudu miungu mingine. Kufikia wakati wa Yesu, Wayahudi walikuwa wamejitahidi sana kuondoa ibada ya sanamu hapa nje.

Lakini hapa, kuna tatizo la uingiliano kati ya watu unaosababishwa na ndoa zao na wake hawa wa miungu mingine. Kwa hivyo, wanakiuka, kwa kufanya hivi, wanakiuka amri ambayo Mungu hutoa kwamba wanapaswa kujitolea kwake pekee. Na uhusiano ambao Mungu alipaswa kufurahia na watu hawa, ingawa patakatifu na hekalu vimejengwa upya, uhusiano huo hauwezi kufurahiwa kwa sababu watu wamekuwa wasio waaminifu.

Kwa kuwaleta wake hawa wa miungu hii ya kigeni na kurudisha mvuto wa syncretism na ibada ya sanamu kwenye picha, wameathiri kujitolea kwao kwa Mungu. Na kwa hivyo, tena, kwa kuzingatia uhamisho, kwa kuzingatia kile kilichotokea kwa falme za kaskazini na kusini, wangewezaje kufanya hivi? Na bado, hatimaye, ndivyo ilivyotokea. Sasa, tafsiri mbadala hapa, na tena, tuna masuala ya tafsiri, ni kwamba baadhi ya wafasiri watatafsiri kifungu hiki ambapo kinasema kwamba Yuda ameoia binti wa mungu wa kigeni.

Badala ya hili kuwa marejeleo ya ndoa halisi na ndoa na wageni, wanaona hili kama kuzungumzia ibada ya miungu wa kipagani kama vile Ashera , kama tulivyoona wakati wa Hosea na Yeremia na manabii wengine wote. Hata hivyo, ukweli kwamba sehemu kubwa ya kifungu hiki, na katika sura ya 2 mistari ya 13 na inayofuata, inashughulikia ndoa halisi na talaka, inaonekana kama kifungu kwa ujumla kinashughulikia ndoa halisi. Lakini kwa vyovyote vile, suala hapa ni maelewano yanayowezekana ambayo yametokea kutokana na hili.

Sasa, suala hili hili litashughulikiwa na Ezra katika sura ya 9 na 10. Ezra atafanya jambo zito sana. Atawaamuru watu hawa kuwaacha wake zao wa kigeni na kuwafukuza hata watoto waliozaliwa katika mahusiano haya.

Sababu ya Ezra kuchukua hatua hizi kali ni kwamba baadhi ya watu wamemtuhumu kwa ubaguzi na chuki na kwenda mbali zaidi ya sheria ya Musa na mambo yote hayo. Lakini ukweli ni kwamba kama kiongozi wa watu hawa, anatambua uzito wa maelewano na upatanishi na ibada ya uongo. Suala hilo, nadhani, na tatizo hilo linalowezekana ndilo linalosababisha aende kwenye hatua hizi kali na kusema, tazama, lazima muwafukuze wanawake hawa, na lazima muwafukuze watoto wenu.

Huo si mpango wa kawaida wa Mungu au mpango wa kawaida wa Mungu, lakini ilikuwa ni kitu kilichohitajika ili kushughulikia hali hii mahususi. Nehemia, tatizo litarudi wakati wa Nehemia akiwa gavana wa Yuda. Inasema kwamba atapata jibu la aina hii katika sura ya 13, mstari wa 23.

Katika siku hizo, pia niliwaona Wayahudi waliokuwa wameoa kutoka Ashdodi, Amoni, na Moabu, na nusu ya watoto wao walizungumza lugha ya Ashdodi, na hawakuweza kuzungumza lugha ya Kiyahudi, bali lugha ya kila taifa. Niliwakabili, niliwalaani, niliwapiga baadhi yao, na nikawang'oa nywele zao. Hii si tu kwamba Nehemia anakuwa shabiki wa kichaa. Inatambua na kuakisi uzito wa maelewano haya ambapo wanawachukua wake hawa wa kigeni.

Tena, suala si la kikabila hasa, na suala ni la kiroho. Sasa, katika hatua hii ya historia ya Yuda, baadhi ya hatua hizi pia zinatokana na ukweli kwamba ni muhimu sana kwani wamezungukwa na watu hawa wengine kwamba wadumishe utambulisho wao maalum wa kitaifa na utambulisho wao wa kikabila kama Wayahudi na kama watu wa Mungu, lakini hatimaye suala hapa ni uaminifu wao na kujitolea kwao kwa Mungu. Wanadai kwamba wanamwabudu Mungu, wanataka Mungu akubali sadaka zao, wanamkasirikia Mungu, na wanamshtaki Mungu kwa kutokubali sadaka zao.

Jibu la Mungu kwao ni kwamba, ninyi ndio mnaokosa uaminifu kwa agano, na jinsi mnavyokosa uaminifu kwa agano ni kwamba mmeoa na wanawake hawa wa kigeni. Sasa hilo linatuleta kwenye suala la pili ambalo litashughulikiwa kuhusu ndoa, lakini tatizo la pili na suala la pili ni kwamba walikuwa wakiwaacha wake wa ujana wao. Katika mstari wa 14, unasema, kwa nini Mungu hakubali dhabihu zetu? Suala

linalohusiana hapa ni kwamba Bwana alikuwa shahidi kati yako na mke wa ujana wako.

Wamewaacha wake wa ujana wao na kuwaacha, na nadhani wamewaacha mahususi ili waweze kuoza wanawake hawa wa kigeni ambao wametajwa hapo awali katika kifungu hicho. Na kwa hivyo, kuna uhusiano kati ya talaka ya wake wa ujana wao na wao kuchukua wake wa miungu hii ya kigeni. Labda sababu ya hili na motisha ya hili ni kwamba kuoana na watu walio katika nchi hiyo kutawapa fursa ya kumiliki ardhi ambayo ilikuwa ya familia hizo.

Na kwa hivyo, walikuwa wakiwaondoa wake ambao walikuwa wamejitoa kwao hapo awali na walikuwa wakioana kwa lengo la kupata ardhi zaidi waliporudi. Lakini kwa vyovyote vile, Mungu anaangalia hili na usaliti wao wa agano la ndoa kama usaliti wa agano na Bwana. Nadhani kuna ukumbusho wenye nguvu wa hilo kwetu, jinsi Mungu anavyochukulia ndoa kwa uzito na ahadi tunazoweka hapo.

Ndoa inatajwa katika kifungu hiki kama agano. Sio mkataba ambao pande hizi mbili zinakubaliana nao. Ni agano na ahadi wanayofanya mbele za Mungu.

Sasa, pia kuna masuala ya tafsiri yanayohusiana na masuala ya tafsiri ambayo yanahusiana na mstari unaojulikana sana katika kifungu hiki, mstari wa 16. Sote tunajua kauli, nachukia talaka, ambapo Bwana anatoa makadirio yake ya anachofikiria kuhusu wanachofanya. Hata hivyo, maandishi ya Kiebrania hapa yanasema anachukia talaka, mtu wa tatu, na mtu wa tatu, yule anayechukia talaka, ni mtu yule yule anayefunika vazi lake kwa jeuri.

Kwa hivyo, marejeleo hapa ya chuki na talaka huenda hayamrejelei Bwana. Huenda ni marejeleo ya waume hawa waliokuwa wakiwaacha wake zao ili waweze kuoza wake za wageni hawa walioabudu miungu mingine. Kile ambacho kifungu hiki labda kinasoma au labda kinasema, na labda kitu kimeanguka au kimeanguka kutoka kwenye maandishi, kinaweza kuwa kusema, yeye anayemchukia, kwa maneno mengine, yeye anayemchukia mkewe.

Mara nyingi tunaona neno chuki likitumika kurejelea mke asiyependelewa katika Agano la Kale. Mithali sura ya 30, Lea inaelezewa hivi katika kitabu cha Mwanzo. Kwa hivyo, waume hawa wanaowachukia wake zao, wao ndio wanaowaacha.

Kwa kufanya hivyo, wanafunika mavazi yao kwa jeuri. Hapa kuna tafakari nyingine ya kile Mungu anaamini kuhusu talaka. Mwanamume ambaye angemtendea vibaya na kumtendea vibaya mke wake kwa kumtaliki na kutotimiza ahadi zake za agano naye ili aweze kumtendea mwanamke mwingine kwa sababu za kibinafsi au za kifedha au hata za kidini, yule aliyefanya hivyo amefanya dhambi ya dhuluma ya kijamii.

Yeye si tofauti na mtu anayefanya vitendo vya ukatili kwa sababu ametishia ustawi na riziki ya mke wake. Kwa hivyo Mungu anachukulia suala hili kwa uzito sana. Kukosa uaminifu kwa agano la ndoa hatimaye kuliathiri ndoa na kutokuwa mwaminifu kwa ndoa yao na agano lao na Bwana.

Andrew Hill, katika ufafanuzi wake kuhusu Malaki, anaonyesha tofauti kati ya uelewa wa kinabii wa talaka unaoonyeshwa katika kifungu hiki na desturi ya talaka katika jamii ya Wayahudi wa Elephantine ambayo ilikuwa karibu katika kipindi hicho hicho. Katika jamii ya Elephantine, ambayo ilikuwa kundi la Wayahudi waliokuwa wakiishi kama wakimbizi huko katika nchi ya Misri, walikuwa wameanza kuona ndoa kwa maana ya kimkataba. Katika hati tulizo nazo kutoka kwa Elephantine, kutoka kwa kundi hili la Wayahudi, masuala katika ndoa si kuhusu uaminifu na kujitolea kwa ndoa hiyo, bali yanahusu mahari na mahari na haki za mali na urithi.

Uhusiano unaonekana kuachwa kwa sababu ya aina hii ya masuala ya kimkataba. Inaonekana kama uhusiano wa ndoa huko Elephantine unaweza kukatizwa bila sababu yoyote maalum ya kufanya hivyo. Kifungu hiki kinasisitiza umuhimu wa ndoa.

Kumbukumbu la Torati sura ya 24 iliruhusu talaka wakati mwanamume alipopata kitu ambacho kilikuwa kisicho cha adili kingono kwa mkewe ambacho kilikuwa kinyume na uzinzi. Lakini kinachoendelea hapa ni kwamba wanaume hawa wanawaacha wake zao inaonekana kwa sababu tu wanataka kuoia mtu mwingine au kwa sababu tu ya kiuchumi. Hatimaye, ibada ya sanamu tena ilikuwa suala ambalo lilishughulikiwa mapema sana katika kipindi cha baada ya uhamisho, lakini bado ni jambo ambalo ni sehemu ya jaribu linalowavutia watu wa Mungu kutoka kwake.

Hilo ni tishio. Hiyo ni mojawapo ya njia ambazo Israeli wanaonyesha ukosefu wao wa uaminifu kwa Bwana wanapowaoa wanawake hawa wa kigeni. Tumezungumzia mengi kuhusu ibada ya sanamu katika mfululizo huu wa mihadhara kuhusu manabii wadogo.

Kabla hatujapitisha suala hili mara ya mwisho, nataka kutupa nukuu kuhusu ibada ya sanamu. Tena, huwa tunasoma hili na kusema, kwa nini Israeli wangepanya hivi? Kwa nini waliwaabudu miungu hii? Kwa nini walivutwa kila mara kutoka kwa Bwana, Mungu wa kweli, chemchemi ya maji ya uzima, kwa ajili ya mabirika haya yaliyopasuka ambayo hayangewatosheleza? Wangewezaje kuacha kitu ambacho kilikuwa cha kweli kwa ajili ya kitu ambacho ni uongo kwetu? Mwandishi mmoja ana pendekezo hili. Anasema hivi.

Anasema sanamu ikilinganishwa na Mungu au tofauti na Mungu iko salama. Sanamu haikupingi kamwe. Haihukumu au kudai uaminifu, lakini Mtakatifu wa Israeli ni Mungu mwenye wivu.

Yeye ni Mungu mwenye shauku na upendo, lakini ndiyo, hatari isiyoelezeka pia. Matendo ya Waisraeli katika wakati wote wa manabii yanaweza kuonekana kuwa ya ajabu kwetu, lakini unapozingatia changamoto za kumwabudu Mungu aliye hai, kupenda sanamu zilizofugwa kuna mantiki zaidi. Hapa nadhani kuna uwezekano kwamba hicho ndicho kinachotokea hapa.

Wanavutiwa tena na ulinganifu wa mambo. Mungu anadai, tazama, kama utaniabudu mimi na kama utakuwa katika agano nami na kama utakuwa na uhusiano nami, hilo linadai kujitolea kwangu pekee kama Mungu wako. Pia linadai uaminifu kwa ndoa zako na kwa mahusiano yako.

Kwa hivyo hiyo inakuwa chanzo cha mzozo. Watu wanataka kujua kwa nini Mungu hajawa mwaminifu kwao. Hata hivyo, shtaka ni kwamba nabii anasema, ninyi ndio ambao hamjawa waaminifu kwa Mungu. Katika sura ya 2, mistari ya 17 hadi Sura ya 3, mistari wa 5, nabii atawashtaki watu moja kwa moja na kusema, mmemchosha Bwana kwa maneno yenu.

Na tunafikiri, sawa, wow, kama msemaji wa Mungu angekupinga kwa hilo, jibu ambalo ungetarajia kuona kutoka kwa watu lingekuwa, sawa, tunawezaje kubadilika? Lakini kile nabii atasema ni kwamba watu wanamjibu: tumemchoshaje? Na jinsi walivyomchosha Mungu ni kwamba wameanza kupinga na wameanza kuhoji haki ya Mungu. Mtazamo wa watu, kutojali kwa watu, kumewaongoza kusema kwamba kila mtu atendaye uovu ni mwema machoni pa Bwana, naye anafurahi nao. Mungu huwalipa watu waovu.

Kwa nini hajatupa thawabu? Au Mungu wa haki yuko wapi? Jibu la Bwana na jibu la Bwana kwa hili ni kwamba Bwana ataleta hukumu ambayo itawafanya watu watambue jinsi walivyo na dhambi katika mitazamo yao na matendo yao. Na Bwana anasema, Nitamtuma mjumbe wangu, ambalo ni neno lile lile la Malaki, lakini sasa tunazungumzia mjumbe wa siku zijazo. Jukumu la Malaki, mjumbe wangu, linamtarajia nabii huyu wa mambo ya mwisho wa dunia na ataandaa njia mbele yangu.

Na kisha, baada ya Mungu kuandaa njia pamoja na mjumbe wake, inasema, na Bwana mnayemtafuta atakuja hekaluni mwake na mjumbe wa agano mnayemfurahia. Na kwa kuzingatia ulinganifu wa kifungu hiki, Bwana na mjumbe wa agano huenda wote wawili ni maelezo ya Mungu mwenyewe. Kwa hivyo, Bwana atatuma nabii wa eskatolojia, na hatimaye, Bwana mwenyewe atakuja.

Watu walikuwa wakipinga haki ya Mungu. Haki ya Mungu iko wapi? Labda hata kuzua swali, je, utukufu wa Mungu umerudi hekaluni baada ya kulijenga? Mungu anasema, hatimaye, siku moja, nitarudi, lakini kabla hilo halijatokea, nitamtuma mjumbe wangu. Naye atawaonya, naye atawaita watu wamrudie Mungu.

Na kisha kutakuwa na hukumu ya utakaso. Na hukumu hii, inasema, itakuwa, kwamba Mungu, atakaporudi, ataketi kama mtakasaji na msafishaji wa fedha, naye atawatakasa watu na makuhani wao na viongozi wao. Mungu hajaacha haki jinsi watu wanavyowashtaki.

Hatimaye Mungu ataleta haki. Na watu wanahitaji kuelewa sababu ya kutopata baraka ni kwamba wanaapa kwa uongo. Hawawapi wafanyakazi wao mishahara yao.

Wanawadhulumu wajane. Wao ndio wenye tatizo la haki, si Mungu. Kwa hivyo, shutuma zinaelekezwa dhidi yao.

Mzozo wa tano ni suala la kushindwa kwa Israeli kulipa zaka. Nami nataka kuzingatia hili kwa dakika chache tu kwa sababu nadhani jinsi tunavyotumia hili leo, tunapaswa kuwa waangalifu ili tusifanye makosa hapa. Lakini Bwana tena analeta shutuma, naye anasema, nirudieni mimi, nami nitawarudieni.

Bwana, ninasubiri kukurudisha. Lakini tatizo ni kwamba unamwibia Mungu. Na wanasema, unajua, tunamwibia Mungu.

Tunamwibiaje Mungu? Na Bwana anasema kwamba mnamwibia Mungu kwa kutolipa zaka zenu na sadaka zenu. Na kutokana na hilo, mmelaaniwa kwa laana. Mungu anasema katika mstari wa 10, leteni zaka kamili ghalani ili kuwepo chakula nyumbani mwangu na mnijaribu, nami nitawabariki.

Kwa hivyo, Bwana anasema, sababu ya kulaaniwa na sababu ya kuniibia na jinsi mlivyoniibia ni kwamba hamjalipa zaka zenu. Hamjaleta sadaka zenu. Hizi zilikuwa muhimu sana, hasa wakati huu, kwa usaidizi wa wafanyakazi wa makuhani na Walawi hekaluni.

Na kwa kushindwa kufanya hivi, kwa kweli, hawakuwa wamewaibia makuhani na Walawi tu, bali pia walikuwa wamemnyang'anya Mungu. Kuna ahadi katika kifungu hiki kwamba ikiwa watatoa zaka zao, watatii sheria, na kufanya yale ambayo Mungu amewaamuru, Bwana atawamiminia baraka zake. Na inafanana sana na kitabu cha Hagai.

Hujajenga hekalu, na Mungu amekulaani na kuchukua utajiri wako wote na riziki yako. Lakini watakapoanza kujenga, zingatia kinachotokea hapa. Mungu anasema, tangu leo na kuendelea, nitakubariki. Na Bwana anasema, nijaribuni, nami nitaona kama sitafungua dirisha la mbinguni kwa ajili yenu na kuwamwagieni baraka hata chakula kisipotee.

Mungu anawaahidi ustawi wa kimwili kama jibu la uaminifu wao katika kulipa zaka zao. Kwa hivyo nadhani tunaweza kuona mara moja baadhi ya masuala ya matumizi

yanayojitokeza hapa. Kwanza kabisa, kuna suala la Agano la Musa linalosimamia kila kitu kinachosemwa hapa.

Mungu anaahidi Israeli ahadi maalum alizowapa watu wa Israeli kuhusiana na Agano la Musa. Agano la Musa bado linafanya kazi. Mkinitii, nitawabariki kimwili.

Mkiniasi, nitawalaani. Na kwa hivyo ahadi hapa na wazo, vilinijaribu, nami nitawabariki, nami nitawamwagia baraka zangu zote nyingi na ustawi, lazima vieleweke katika muktadha wa Agano la Musa. Mungu aliahidi baraka maalum za agano kwa watu wa Israeli ambazo sio lazima ziwe kweli kwetu leo.

Na kuna kanuni ya kiroho ya jumla hapa kwamba Mungu huwapa thawabu wale walio waaminifu katika kumtolea, lakini baraka hiyo inaweza isiwe aina ya baraka ambayo Mungu aliwapa Israeli kila wakati. Mungu aliwaahidi baraka maalum za agano katika agano hilo lililohusiana na kufurahia nchi. Mara nyingi Mungu atatubariki kifedha tunapotoa.

Na Paulo atazungumzia ukweli kwamba Mungu atakubariki kifedha ili uweze kutoa zaidi kwa Bwana, na Bwana ataheshimu hilo, lakini ahadi maalum ya ustawi wa kimwili au utajiri unaotokana na uaminifu na uaminifu kwa Mungu ni mojawapo ya njia ambazo kifungu hiki kinachukuliwa na kutumiwa vibaya, hasa na wanatheolojia wa ustawi. Mmoja wao anasema hivi: katika kutoa zaka, unaweka msingi wa usalama wa kifedha na wingi. Unaweka amana kwa Mungu ambazo unaweza kutumia unapozihitaji.

Na aina hii, kama vile, unaweza kudai, kumjaribu Mungu, unaweza kudai. Huo ni uelewa potofu wa matumizi ya kifungu hiki kwa kuzingatia ukweli kwamba hatuishi chini ya Agano la Musa. Nadhani wakati mwingine, hata kama wachungaji, tunapozungumza na watu kuhusu kutoa, tunaweza kwenda zaidi ya, unajua, njia tunazopaswa kutumia.

Dhana ya zaka kimsingi, tena, ni dhana ya Agano la Kale, na zaka kama inavyofanywa na Israeli hapa ni jambo linalodhibitiwa na kuainishwa na sheria ya Musa. Sasa, kama tunapaswa kuendelea kutekeleza zaka kama kanuni ni jambo ambalo tunaweza kubishana na kujadili, lakini Agano Jipya litasisitiza zaidi wazo la kutoa neema, na zaka inaweza kuwa kipimo ambacho tunaweza kutumia kupima uaminifu wetu kwa Mungu, lakini si kitu ambacho kimeamriwa mahususi kwa Wakristo wa Agano Jipya. Kuwa mwangalifu jinsi unavyotumia hili.

Wazo la kuleta zaka ghalani, unajua, kulingana na muktadha hapa, wangewasilisha mazao yao na zaka zao hekaluni kwa sababu, tena, walikuwa wakiwapa makuhani na Walawi. Hakuna chochote katika hili kinachodai tutumie hili kwa kusema kwamba unahitaji kutoa sadaka yako kwa kanisa la mahali. Hilo silo fungu hili linalozungumzia.

Kwa hivyo, tunaweza kupata kanuni kuhusu utoaji kutoka kwa kifungu hiki. Tunaweza kuzungumzia thamani ya nidhamu ya kiroho ya kutoa zaka, lakini kuwa mwangalifu kwamba hatulazimishi kifungu hiki kwa watu bila uelewa sahihi wa sheria ya Musa. Na kwa hivyo nadhani wakati mwingine hata wachungaji waaminifu, pamoja na wanatheolojia wa ustawi, wanaweza kupotosha kile kifungu hiki kinazungumzia.

Hilo lilikuwa suala. Mzozo wa mwisho utakuwa suala la kiburi cha Israeli kwa Mungu. Na tena, shutuma, umeniambia maneno makali na watu wanasema, tumesema nini dhidi yako? Na tena, ni wazo kwamba watu hawaamini tena kwamba kuna thamani na faida katika kumtii Mungu.

Nao wanasema ni bure kumtumikia Mungu. Je, kuna faida gani ya kushika amri zake? Watenda mabaya sio tu kwamba wanafanikiwa, bali pia wanamjaribu Mungu, nao wanatoroka. Kwa hivyo tena, tumerudi mahali ambapo wanapinga wema na haki ya Mungu.

Na Bwana anasema, umenichosha, na umesema maneno haya makali dhidi yangu. Sasa, mfano wa mwisho wa mwitikio chanya kwa ujumbe wa unabii unapatikana mara tu baada ya hili. Na tuna kipindi hiki kidogo cha simulizi na hatutaendeleza hili, lakini inasema kwamba baada ya kuhubiri ujumbe huu, kulikuwa na mwitikio chanya.

Haikuwa kwa upande wa watu kwa ujumla, na hatuoni uamsho wa kiroho. Hatuoni kurudi kwa Mungu, lakini inasema wale waliomcha Bwana walizungumza wao kwa wao, na kisha Bwana akawasikiliza na kuwasikia. Na kwa hivyo, tena, ni uhusiano huu wa pande zote mbili.

Watu wanapoitikia neno la Mungu kwa njia ifaayo, watafurahia baraka za Mungu. Watakapomrudia Mungu, Mungu atawageukia. Na utii wa watu hawa ulikuwa muhimu sana machoni pa Mungu kiasi kwamba kitabu cha ukumbusho kiliandikwa, na majina ya watu hawa yaliandikwa mahususi.

Wangefurahia baraka za Mungu, hata wakati huu ambapo kimsingi kuna uasi katika jamii nzima na watu walio chini ya hukumu ya Mungu. Na Bwana anasema, mtakapona jinsi ninavyowabariki mabaki yangu tofauti na jinsi ninavyowahukumu waovu, mtajua, na mtaona kwamba kuna tofauti kati ya wenye haki na waovu, kati ya yule anayemtumikia Mungu na yule ambaye hamtumikii. Kwa hivyo hata katika jamii ya baada ya uhamisho, Mungu atawabariki wale wanaoitikia.

Mungu atawahukumu na kuwalaani wale ambao hawatafanya hivyo, na hatimaye wataona hili. Hata hivyo, tena, kama tulivyofanya kazi yetu yote katika kitabu cha Kumi na Wawili, majibu yanayotolewa kwa Mungu, mifano hii midogo ya toba, si kurudi kamili, marejesho kamili, bali ukweli kwamba kuna kundi hili dogo la watu wanaosikiliza neno la Bwana, wanaoitikia hili, wameandikwa katika kitabu cha Ukumbusho, hatimaye huelekeza mbele kwenye marejesho ya mwisho

yatakayotokea katika sura ya nne. Na kumbuka, kipindi cha baada ya uhamisho ni mwanzo tu wa marejesho kamili na wokovu wa watu wa Israeli.

Kuna kurudi nyuma zaidi ya kurudi. Na kisha katika wakati huu ujao, Mungu atakapowasafisha tena waovu, Mungu atakapowahukumu, inasema, wale wenu mnaolicha jina langu, mwana wa haki ataponya, watainuka na uponyaji katika mabawa yao. Mtatoka nje mkiruka kama ndama, nanyi mtawakanyaga waovu, kwa maana watakuwa majivu chini ya nyayo za miguu yenu.

Mungu atabariki. Mungu atarejesha. Mungu atawarudisha watu wake.

Na ili kukamilisha hili katika sura ya nne, mstari wa tano, Mungu atamtuma nabii wa mwisho Eliya. Mungu atamtuma nabii kama Eliya ili kuandaa njia. Agano Jipya linaunganisha hili na huduma ya Yohana Mbatizaji, lakini hatimaye Mungu amejitolea kwa kazi yake ya kuwarejesha watu wake.

Kitabu cha 12, kinazingatia sana hitaji la kutubu, hitaji la kumrudia Mungu, na kushindwa kwa watu kufanya hivyo. Kinamalizia kwa ahadi kwamba nabii Eliya wa siku za mwisho atakapokuja katika siku zijazo, atageuza mioyo ya baba iwaelekee watoto wao, mioyo ya watoto iwaelekee baba zao, nisije nikaipiga nchi kwa amri ya uharibifu kamili. Hakutakuwa na migogoro ya vizazi tena kwa sababu hakutakuwa na tofauti tena kati ya wenye haki na waovu. Watu wote watakuwa wenye haki, na Mungu atawatakasa watu wake.

Ninathamini fursa niliyopata ya kufundisha kuhusu Manabii Wadogo ili kufanya mfululizo huu. Na kwa wale ambao mmesikiliza na kutazama yote hayo, ninathamini sana hilo. Na natumaini tunakumbushwa kupitia haya yote nguvu ya neno la Mungu.

Ni suala la uzima na kifo, jinsi tunavyoitikia neno la Mungu, jinsi tunavyowasikiliza manabii wake, na jinsi tunavyosikiliza neno la unabii ambalo Mungu ametupa katika Maandiko. Na umuhimu wa neno hilo unaonyeshwa katika ukweli kwamba linatukumbusha Mungu anayetupenda kwa upendo wa milele na ambaye ni mwaminifu kabisa kwa ahadi za agano ambazo amewapa watu wake.

Ninaomba kwamba utiwe moyo na kubarikiwa na ujumbe wa Kitabu cha 12 unapoendelea kukisoma na kukisoma kama sehemu ya maisha yako ya Kikristo.

Asante.

Huyu ni Dkt. Gary Yates katika mafundisho yake kuhusu Kitabu cha 12. Huu ni kipindi chake cha mwisho, kipindi cha 30 kuhusu kitabu cha Malaki.